Beantwoording technische vragen Kadernota 2025-2028

Blz 4	**Meicirculaire 2024**
Vraag 1: VVD Wanneer wordt de meicirculaire verwacht? Kunnen we na ontvangst van de meicirculaire een volledige doorrekening ontvangen?	
Antwoord: De laatste jaren wordt de meicirculaire op 31 mei gepubliceerd. Na ontvangst van de meicirculaire wordt deze doorgerekend op de lokale effecten. Deze effecten nemen we mee in de begroting 2025-2028.	

Blz 6	**A1 – A2 – A3 – Prijsontwikkeling lasten en baten / CAO-ontwikkeling / kadernota's gemeenschappelijke regelingen**
Vraag 2: Lokaal In hoeverre staan de nu voorgelegde prijsindicaties voor de loonkosten, prijsontwikkelingen en belastingen af van de mogelijke werkelijkheid die we krijgen te lezen in de meicirculaire? Als de forse verlaging van 3,2 miljoen in 2026 zich doorzet, is het dan mogelijk om een deel (of alles, omdat we nu eenmaal ambitieus zijn) te zien als incidentele betaling en dus daar reserves voor aan te spreken?	
Antwoord: Over de loon- en prijsontwikkelingen ontvangen we info in de meicirculaire 2024. Indien deze indexen gewijzigd worden hebben deze ook invloed op de ontvangsten van de algemene uitkering (bijstelling naar beneden van de indexen, dan lagere gemeentefonds uitkering en omgekeerd). Daarnaast kan het effect op de lokale begroting anders uitpakken omdat er geen directe relatie zit tussen de gemeentefondsuitkering en de lokale begroting. Nee, het is, volgens het Besluit begroting en verantwoording, niet mogelijk om een structurele verlaging te dekken uit incidentele middelen (reserves). Natuurlijk zullen we reserves inzetten waar mogelijk.	

Blz 6	**A1/A2 Prijs- en CAO-ontwikkeling**
Vraag 3: CDA Worden de autonome ontwikkelingen (zoals prijs- en cao-ontwikkeling) niet vergoed vanuit het Rijk op enige wijze?	
Antwoord: In de algemene uitkering worden we gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Dit is geen één op één compensatie. In de kadernota houden we rekening met de opbrengsten	

uit de algemene uitkering inclusief de compensatie voor loon- en prijs ontwikkelingen. Daarnaast worden aan de lastenkant de loon- en prijsontwikkelingen op lokaal niveau doorgerekend.

Blz 6/7 A5 Uitvoering kostenverhaal onder omgevingswet

Vraag 4: CDA
Waarom komen de volledige geraamde legeskosten te vervallen? Er zijn nog steeds leges, inmiddels zelfs ook voor milieubelastende activiteiten. Daarnaast heb je voor iedere bouwactiviteit leges voor omgevingsplan activiteit.

Antwoord:
De volledige leges komen niet te vervallen. De aard van de leges zijn echter veranderd waardoor wij geen bouwvergunning, bestemmingsplanwijziging of principeverzoek als leges hebben. De raming waar deze leges betrekking op hebben komen volledig te vervallen, maar hiervoor komen nieuwe leges/opbrengsten voor in de plaats zoals informatieverzoek, vergunningscheck, intaketafel, omgevingstafel, bouwactiviteit (bouwtechnisch), bouwactiviteit (ruimtelijk), milieubelastende activiteiten e.d.

Blz 6/7 A5 - Uitvoering kostenverhaal onder omgevingswet

Vraag 5: D66
€ 206.000 extra voor de uitvoering van de omgevingswet (leges die we mislopen omdat we de uren nog niet juist kunnen toewijzen). Worden we hiervoor gecompenseerd door het rijk? Kunnen we hier niet iets aan doen?

Antwoord:
Wij worden voor dit tekort niet gecompenseerd door het rijk.
In 2024 hebben we van de circa € 1.700.000 aan lasten voor activiteiten onder de nieuwe omgevingswet. Van deze lasten kunnen we maar voor € 1.500.000 toerekenen aan activiteiten waar wij ook leges voor kunnen vragen en ook doen. Wij blijven dus met “een gat zitten” van ruim € 200.000. Deze achterblijvende kosten hebben vooral te maken met:

- De processen en procedures volledig nieuw en daarnaast ontbreekt inzicht in aantallen en kengetallen waardoor voor de berekening wij het voorzichtigheidsprincipe hanteren.
- Daarnaast zijn er activiteiten in de nieuwe omgevingswet die wij moeten uitvoeren maar waar geen legesopbrengsten tegenover staan (informatie en vergunningscheck wat valt onder stelsel kwaliteitsborging (Wkb))

Voor 2024 en 2025 willen we dit monitoren zodat wij een beter beeld krijgen en de kostentoerekening strakker vorm kunnen geven. Mogelijk dat het tekort van € 206.000 naar beneden bijgesteld kan worden door hogere opbrengsten via leges of beperking van kosten als procedures en kengetallen wat meer uitgekristalliseerd zijn.

Blz 6/7 A5 - Uitvoering kostenverhaal onder omgevingswet
Vraag 6: Lokaal Horen de kosten in relatie tot leges en opbrengsten niet in balans te zijn, ook met de nieuwe omgevingswet?
Antwoord: Dit is natuurlijk wel het uitgangspunt. Voor verdere toelichting zie antwoord 5.

Blz 6/7 A7 - Kostenontwikkeling jeugdzorg
Vraag 7: Lokaal In de kadernota is ervan uitgegaan dat de hogere kosten op termijn lager zullen worden. Van deze stellingname is in de kadernota uitgegaan. 1. Op basis van welke argumenten is het reëel aan te nemen dat de kosten in de jeugdzorg zullen dalen? 2. Is de termijn die de kadernota omvat reëel te verwachten dat de kosten zullen dalen? 3. Tekorten worden uit transitievoorziening gedekt? Is de verwachting dat hier aanspraak op gemaakt dient te worden en zo ja is na 4 maanden in het jaar 2024 al iets te zeggen over de omvang van het tekort?
Antwoord: 1 en 2) We hebben het uitgangspunt gehanteerd dat de stijging van de jeugdzorgkosten niet blijven toenemen. De jeugdzorg is anders niet meer betaalbaar. Daarnaast heeft de landelijke hervormingsagenda als doel om de jeugdzorgkosten terug te dringen. Hiervoor zijn zes actielijnen opgezet. We gaan zowel regionaal en lokaal aan de slag Het is inderdaad de vraag of de kosten op korte termijn (termijn van de kadernota) zullen dalen. Tijdelijke tekorten kunnen we dekken uit de reserve Transities 3) De jeugdzorgaanbieders factureren maandelijks achteraf. Eind april is er gefactureerd over de eerste 3 maanden van 2024. O.b.v. vorig is gebleken dat de eerste 3 maanden geen duidelijk beeld geeft over het totale jaar. Het is dus op dit moment nog te vroeg om iets over de werkelijke kosten 2024 te zeggen. Op basis van de realisatiecijfers 2023 verwachten we wel een tekort voor 2024 ten opzichte van de vastgesteld begroting. In de 1ste tussentijdse rapportage 2024 zullen we de begroting 2024 incidenteel aanpassen.

Blz 8 B1 - Algemene uitkering - ravijnjaar
Vraag 8: PB Wat als er een minder groot ravijn op ons afkomt, kan de kadernota dan ook anders ingevuld worden?

Antwoord:
Op basis van de voorjaarsnota van het ministerie van Financiën is de verwachting dat het jaar 2025 de algemene uitkering incidenteel fors verlaagd wordt. Voor 2026 en verder wordt wel een positieve bijstelling verwacht maar het is nog niet duidelijk wat de lokale doorwerking is. De voorjaarsnota wordt verwerkt in de meicirculaire 2024, die eind mei wordt uitgebracht. De uitkomsten van deze circulaire nemen we mee in de uitwerking van de begroting 2025-2028.

Blz 8 B3 - Stelpost accres

Vraag 9: VVD
Wat wordt begrepen onder de stelpost “accres” ? Waarom is sprake van een terugval in 2026?

Antwoord:
Met de gunstige accressen tot en met 2025, o.b.v. de septembercirculaire 2023, hebben we gedurende de periode 2023-2025 fors meer begrotingsruimte. In 2026 is echter sprake van een terugval (€ 3,2 miljoen). Daarmee worden de hogere inkomsten tot en met 2025 voor een gedeelte incidenteel. Uit voorzichtigheidsprincipe hebben we voor de periode 2023 tot en met 2025 de maximale begrotingsruimte begrensd door een gedeelte van het gemeentefonds niet in te zetten (stelpost accres). Hiermee voorkomen we dat we verplichtingen aan gaan waarvoor we met ingang van 2026 geen dekking meer hebben.

Tabellen onder C tot en met F

Vraag 10: PB
Wij zouden graag een toelichting/uitleg willen hebben op de tabellen onder C tot en met F. Daarin zien we investeringsbudgetten staan die vervolgens niet (geheel) ingezet worden in de jaren 2025-2028. Hoe moeten wij dat zien, wat gebeurt er dan met de rest van het investeringsbudget. En soms staat er geen investeringsbudget maar worden er wel investeringen voorgesteld in de jaren 2025-2028. Waar wordt dat dan uit gedekt?

Antwoord:
De kolom ‘Investeringsbudget’ geeft het benodigde investeringsbudget aan, bijv. € 1.000.000 voor de reconstructie van een weg. In de kolommen 2025 t/m 2028 worden de afschrijvingskosten weergegeven. Bijv. € 1.000.000 worden afgeschreven over een periode van 10 jaar, dus jaarlijks € 100.000,-. De periode 2025 t/m 2028 geeft dus niet het totale investeringsbudget weer. De in de kolom ‘Investeringsbudget’ opgenomen bedragen betreffen uitsluitend de budgetten waarop wordt afschreven.

Indien in kolom ‘Investeringsbudget’ geen bedrag is opgenomen maar in de kolommen 2025 t/m 2028 betreffen dit exploitatiebudgetten met een structurele doorwerking, bijv. E1: ICT € 75.000 structureel vanaf 2025 of exploitatiebudgetten met een incidentele doorwerking, bijv. E6: uitvoeren verkeersanalyses (€ 53.000 incidenteel in 2025).

Blz 9 C4 - Renovatie en privatisering De Burcht en ‘t Veerhuis

Vraag 11: CDA
Het was toch al lang bekend dat scouting Mira Ceti een nieuwbouwplan had? Dit is enkele jaren geleden al door hen gepresenteerd. Wat is er dan veranderd ten opzichte van nu? Met de eerder begrootte bijdrage en een bijdrage van de scouting zou het plan toen uitgewerkt worden.

Hoe gaan we om met andere scoutcentra in Bernheze qua huisvesting, wat is het beleid?

We ontvangen graag het eerste plan zoals bedoeld met vernieuwbouw en het nieuwe plan met volledige nieuwbouw.

Waarom wordt op deze post in 2026 € 325.000,- uitgeboekt voor renovatie ten laste van de reserve en in 2027 weer teruggeboekt? Dit is in de verschillende tabellen bij meerdere posten het geval. Graag uitleg hierover.

Antwoord:
In 2015 zijn er door Mira Ceti plannen gemaakt voor nieuwbouw van Blokhut ’t Veerhuis en renovatie van De Burcht.

In 2020 heeft de vereniging een financiële bijdrage voor deze huisvestingsplannen aangevraagd met een hoogte van € 325.000,-.
Gezamenlijk met deze financiële bijdrage heeft de vereniging gevraagd om de nieuwbouw en renovatie (het gaat hierbij dus om twee gebouwen) zelf te begeleiden c.q. uitvoeren, waarna de gebouwen bij oplevering geprivatiseerd worden. Mira Ceti ziet het in eigen beheer nemen van de gebouwen als een kans, zo schrijven zij in het document “Ontwikkeling Scouting Mira Ceti en Scoutcentrum Achter de Berg Nistelrode Visie en Strategie 2021-2027” uit 2020.

In de periode 2015 tot 2022 heeft Mira Ceti verschillende vervolgstappen ondernomen, die hebben geleid tot schetsen en een eerste financiële raming. De financiële raming in 2022 komt uit op ca. € 600.000,-

Eind 2023 (december) heeft Scouting Mira Ceti een nieuw voorstel gedaan, dit bestaat uit:

- Financieren van nieuwbouw ’t Veerhuis, verwachte kosten ca. € 800.000,-;
- Begeleiden van ontwerp tot realisatie nieuwbouw ’t Veerhuis door de gemeente;
- Langlopende huurovereenkomst voor ’t Veerhuis, gebouw blijft in eigendom van de gemeente;
- De Burcht blijft voor nu onveranderd, Mira Ceti pakt dit gebouw later in eigen beheer aan.

Er is geen specifiek beleid voor scoutcentra, wel voor maatschappelijk vastgoed. De gebouwen waar Mira Ceti gebruik van maakt zijn in eigendom van de gemeente en vallen hiermee onder Maatschappelijk Vastgoed.

Het plan met de volledige nieuwbouw is nog niet in bezit van de gemeente, Mira Ceti is nog bezig met de uitwerking en een nieuwe calculatie hiervan.

Toelichting op de plus- en minboeking in respectievelijk 2026 en 2027;
In deze kadernota wordt nog uitgegaan van een eenmalige financiële bijdrage van € 325.000 voor renovatie met als uitgangspunt privatisering, Als gevolg van de privatisering hebben we geen structurele afschijvingslasten.
Per eind 2023 is dit verzoek gewijzigd, in plaats van € 325.000,- als incidentele financiële bijdrage wordt er nu gevraagd om de volledige nieuwbouw inclusief begeleiding voor rekening te nemen, waarbij de totale kosten (zonder personele inzet) naar verwachting € 800.000,- bedragen. Met deze variant hebben we nog geen rekening gehouden in de kadernota.

Blz 9 C4 – Renovatie en privatisering De Burcht en ‘t Veerhuis

Vraag 12: VVD
Wat is de reden dat door scouting Nistelrode t.a.v. de Burcht en ‘t Veerhuis een verzoek is ingediend voor nieuwbouw i.p.v. de keuze renovatie. Wat is de reden waarom wordt afgezien van privatisering?

Antwoord:
Het eerdere verzoek bestond uit nieuwbouw van ’t Veerhuis en renovatie van de Burcht.

Het nieuwe plan bestaat uit nieuwbouw en uitbreiding van ’t Veerhuis, en intact laten van de Burcht.

Uit overleg met Mira Ceti komen de volgende redenen naar voren waarom Mira Ceti wil afzien van privatisering:

- Risico in het in eigen beheer bouwen van een clubgebouw → onvoldoende inhoudelijke kennis en ervaring;
- Risico in het in eigen beheer bouwen van een nieuw clubgebouw → overvragen van vrijwilligers (afname in vrijwilligers, afname in activiteit en frequentie inzetbaarheid vrijwilligers, speltaken komen in het gedrang)
- Het in eigendom overnemen van het gebouw levert grote verantwoordelijkheden op voor het huidige bestuur en de toekomstige besturen, Mira Ceti vraagt zich af of zij deze verantwoordelijkheid kan dragen.

Blz 9/10	C6 - Vervanging robotmaaiers en renovatie kunstgrasvelden MHC HDL en Heesch

Vraag 13: Lokaal
Bij de vervangingsinvesteringen is voor de vervanging van de robotmaaiers en de renovatie van de kunstgrasvelden een bedrag van 1.5 mln opgenomen.
Is hier een specificatie van te geven? Achterliggende rede hier om eventueel nadere kaders te kunnen stellen (wat wel en wat niet) en in hoeverre is de vervanging eventueel uit te stellen omdat de technische levensduur dit nog toelaat.

Antwoord:
2025: Vervanging 3 robotmaaiers Prinses Irene € 37.125
2025: Vervanging 2 robotmaaiers VV WHV € 24.750
2026: Vervanging 2 robotmaaiers VV Heeswijk € 24.750
2027: Vervanging 2 robotmaaiers Avesteijn € 24.750
2028: Vervanging 3 robotmaaiers Vorstenbosche Boys € 37.125
2025: Renovatie toplaag kunstgrasveld MHC HDL € 680.625
2026: Renovatie kunstgrasveld MHC Heesch € 466.950
2026: Renovatie kunstgrasveld MHC Heesch (pupillenveld) € 132.000
2028: Renovatie kunstgrasveld MHC HDL (kwart zandveld) € 132.000

De vervanging van de robotgrasmaaiers zoals nu voorzien in 2025 is zeker nodig. De maaiers zijn ‘op’. Dat maakt ook dat de andere vervangingen voor 2026 e.v. naar alle waarschijnlijkheid hard nodig zullen zijn.
Voor de vervanging van de toplagen geldt dat er begin 2025 keuringen moeten worden uitgevoerd of de velden nog voldoen. Als deze voldoen, geldt de goedkeuring telkens voor twee jaar. Ten tijde van opstellen van de begroting is dus nog geen duidelijkheid of vervangingen doorgeschoven kunnen worden naar latere jaren.

Blz 9/10	C7 - Vervanging 3 vrachtwagens (pick-up trucks)

Vraag 14: CDA
Is leasen een optie, zo ja waarom niet opgenomen, zo nee waarom niet? Of is het gefaseerd overgaan mogelijk, nu eentje vervangen?

Antwoord:
Op basis van de huidige rentes is aanschaffen van voertuigen goedkoper dan het leasen van voertuigen. Voorafgaand aan de inkoop zal lease of koop opnieuw met elkaar worden vergeleken.

Blz 9/10 C7 - Vervanging 3 vrachtwagens (pick-up trucks)
Vraag 15: Lokaal In hoeverre is de vervanging eventueel uit te stellen omdat de technische levensduur dit toelaat?
Antwoord: De huidige voertuigen zijn versleten, hebben veel onderhoud nodig en staan hierdoor regelmatig stil. Het is niet verantwoord om de vervanging verder uit te stellen.

Blz 10 D1 - Implementatie Omgevingswet
Vraag 16: CDA Implementatie kosten omgevingswet, is dit alleen inhuur van tijdelijke personeel? En waarom wordt er in 2027 een hoger bedrag verwacht?
Antwoord: De kosten voor implementatie (m.n. Omgevingsplan) betreft vooral inhuur- en uitbestedingskosten en kosten voor borging van expertise binnen de organisatie. Ter info: de kosten zijn als verdeeld over de jaarschijven: 2025: € 393.000 2026: € 323.000 2027: € 93.000 2028: € 0

Blz 10 D1 – Implementatie Omgevingswet
Vraag 17: D66 € 393.000 extra voor uitvoering / implementatie omgevingswet. Waar is dit voor nodig? Waren deze kosten niet voorzien? En worden we hiervoor gecompenseerd door het rijk? Bij elkaar € 599.000 extra voor de uitvoering van de omgevingswet. Terwijl de wet 1 jan al ingegaan is. Wat betekend dat voor de kosten van 2024?
Antwoord: De totale implementatiekosten voor de periode 2025 t/m 2027 worden nog geraamd op € 809.000. De kosten voor implementatie (m.n. Omgevingsplan) betreft vooral inhuur- en uitbestedingskosten en kosten voor borging van expertise binnen de organisatie. Met vaststellen van de begroting 2024 stelde de gemeenteraad een incidenteel budget beschikbaar van € 567.500,-.

We ontvangen tot op dit moment een gedeeltelijke vergoeding ontvangen via de algemene uitkering. In 2022 hebben we een incidentele vergoeding van € 329.743 ontvangen en in 2023 € 227.250. Deze vergoeding hebben we vrij laten vallen ten gunste van de algemene middelen.

In het bedrag van € 599.000 neemt u het bedrag van € 206.000 mee, opgenomen onder A5. Het bedrag van € 206.000 betreft echter het structurele effect van de invoering van de omgevingswet (kosten in relatie tot legesopbrengsten).

Blz 10 D2 - ICT

Vraag 18: D66
Is dit een aanvullend budget van € 125.000,- bovenop de eerder beschikbaar gestelde budgetten voor ICT? En zo ja waardoor komt dat? Waar is het bedrag voor nodig?

Antwoord:
Ja, de eerder beschikbaar gestelde budgetten zijn ingezet op basis van in het verleden door u goedgekeurde voorstellen. Conform onze P&C cyclus leggen we nieuw beleid en de hiermee gemoeide budgetaanvraag aan u voor.
Dit aanvullend budget is onderverdeeld naar de volgende posten:

- ICT – Security gegarandeerd € 25.000,-.
  In de loop van dit jaar wordt de zogeheten NIS 2 van kracht. Dit is een Europese verplichting welke een aanvulling is op de momenteel al voor ons verplichte BIO. De kosten hebben betrekking op aanvullende technische voorzieningen en de voor aanscherping van onze verantwoordingsplicht benodigde programmatuur.
- ICT – Privacy gegarandeerd € 25.000,-.
  Als gemeente zijn we vanuit de AVG verplicht tot het hebben van een register van verwerkingen. Dit betreft een eenmalige inzet van extra capaciteit om invulling te kunnen geven aan deze wettelijke verplichting.
- ICT – Archivering gegarandeerd € 25.000,-.
  Dit betreft de aanvullende software die nodig is om invulling te geven aan de nieuwe archiefwet. Deze vereist, naast traditionele stromen ook archivering van e-mail, websites en social media uitingen.
- ICT – afwikkeling analoog archief € 25.000,-.
  De medewerker die hiermee belast is gaat met pensioen. Voor de nieuw te werven medewerker richten we ons primair op competenties op het vlak van digitale archivering. Het gevraagde budget heeft betrekking op het incidenteel inhuren van de met pensionering verdwenen kennis van analoge archivering.
- Informatie gedreven data gestuurd werken € 25.000, dit betreft uitvoering van het in de vorige kadernota genomen besluit om het budget voor data gestuurd werken gefaseerd toe te kennen.

Blz 11/12 E3 - Flexibiliteit/inventiviteit, opbouwen goed personeelsbestand
Vraag 19: CDA Hoe kunnen extra handjes bij personeelsbeleid zorgen voor betere invulling van vacatures in een tekort situatie van de juiste mensen die we zoeken of willen behouden?
Antwoord: Zoals bij veel gemeenten gaan ook bij de gemeente Bernheze komende jaren veel mensen met pensioen. Ook is de verwachting dat de door- en uitstroom van medewerkers blijft. Met deze extra formatieruimte voor de flexibele schil trekken we o.a. trainees, zij-instromers en relatief jonge mensen aan zodat we deze mensen ervaring en kennis op kunnen laten doen en vervolgens kunnen laten instromen op vacatures die ontstaan.

Blz 11/12 E3 - Flexibiliteit/inventiviteit, opbouwen goed personeelsbestand
Vraag 20: Lokaal Er wordt voor het opbouwen van het personeelsbestand een bedrag opgenomen van 288K in 2025. Eerder zijn er al grote bedragen goedgekeurd door de raad onder andere voor verbetering van de dienstverlening en ICT. Waarom zijn die eerdere bedragen niet toereikend en moet er weer worden bij geplust?
Antwoord: De eerder goedgekeurde bedragen hadden betrekking op het projectbudget voor het programma dienstverlening (incidenteel) en investeringen in systemen en applicaties. Hier betreft het een structureel budget voor uitbreiding van de flexibele schil. Zoals bij veel gemeenten gaan ook bij de gemeente Bernheze komende jaren veel mensen met pensioen. Ook is de verwachting dat de door- en uitstroom van medewerkers blijft. Met deze extra formatieruimte voor de flexibele schil trekken we o.a. trainees, zij-instromers en relatief jonge mensen aan zodat we deze mensen ervaring en kennis op kunnen laten doen en vervolgens kunnen laten instromen op vacatures die ontstaan.

Blz 11/12 E4 - Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen)
Vraag 21: CDA Ook hier weer posten 2025 met 2026. Dit gebeurd bij verschillende posten, graag uitleg over deze vorm van presenteren en de achtergrond.
Antwoord: Vorig jaar hebben we de kadernota op een andere manier aangevlogen dan de jaren daarvoor. Deze kadernota markeerde een belangrijke verschuiving in onze aanpak/presentatie. Dit betekent een meer gecomprimeerde kadernota en in de begroting een verdere uitwerking.

Blz 11/12 E4 - Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen

Vraag 22: Lokaal

Kan er een verdeling van de voorgenomen infrastructurele werken bij E4 worden gegeven om uiteindelijk te beoordelen welke bedragen per project daar mee gemoeid zijn?

Antwoord:

Jaar v. uitvoering	Omschrijving	Investeringsbedrag
2025	Herinrichting Schoonstraat Heesch – uitvoering	1.257.048
2025	Uit voorziening riolering	- 685.894
2027	Renovatie Weijen Nistelrode	1.887.602
2027	Uit voorziening riolering	- 530.757
2026	Renovatie Laar te Nistelrode – uitvoering	1.362.164
2026	Uit voorziening riolering	- 360.060
	Reconstructie Weijen – Heescheweg e.o.	
2025	- scenariostudie	53.000
2026	- voorbereidingskrediet	106.000
2027	- uitvoeringskrediet	1.331.943
2027	Uit voorziening riolering	- 56.550
2028	Reconstructie Raadhuisplein Nistelrode	344.500
2025	Reconstructie ontsluiting Kleinwijk Nistelrode	265.000
	Reconstructie Den Berg	
2025	- voorbereidingskrediet	73.140
2026	- uitvoering	759.183
2026	- bijdrage wegbeheer	- 15.000
2026	- uit voorziening riolering	- 426.210
	Heuvel te Vorstenbosch	
2025	- voorbereidingskosten	53.000
2026	- uitvoering	585.639
2026	- uit voorziening riolering	- 152.490
2025	Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch	53.000
2026	Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	477.000

Blz 11/12 E5 - Onderhoud centra gluttons

Vraag 23: CDA

Waarom niet leasen van de Gluttons? Hoeveel fte is hiermee gemoeid?

Antwoord: De Glutons zijn reeds in bezit van de gemeente. De kosten zitten in het bedienen van de Glutons en hierdoor een hoger onderhoudsniveau van de openbare ruimte te bewerkstelligen. De wens is om de inzet te continueren middels inzet van IBN.

Blz 11/12 E7 - Groen
Vraag 24: CDA Meer toezicht en handhaving op groen? Wat gaan we daar dan doen? En met welk resultaat?
Antwoord: Meer toezicht op landschappelijke inpassing bij nieuwe ruimtelijke plannen. Dit valt op dit mo ment vaak tussen wal en schip. Met de huidige bezetting is er onvoldoende capaciteit voor handhaving op: illegale aanleg inritten, parkeren in het groen, oneigenlijk gebruik openbare ruimte (zoals materiaalopslag tijdens bouwactiviteiten en illegale (groen)stort), overhangende particulier groen, en uitvoer van landschappelijke inpassing bij ruimtelijke plannen. Met extra handhaving maken we de openbare ruimte leefbaarder, schoner en netter. Ook doen we daarmee recht aan de mensen die zich wel netjes aan (gedrags) regels houden, toestemming vragen of een vergunning aanvragen waar dit nodig is.

Blz 11/12 E7 - Groen
Vraag 25: Lokaal Graag relatie tussen groen en uitbereiding van team handhaving toelichten
Antwoord: Zie antwoord 24.

Blz 11/12 E – Leefbaarheid kernen
Vraag 26: Lokaal Kan het inzichtelijk worden gemaakt welke investeringen er worden gedaan in de leefbaarheid van de kernen.
Antwoord: Alle investeringen en reguliere beheermaatregelen (onderhoud, reparatie, renovatie en vervanging) binnen de openbare ruimte leiden tot verbetering van de leefbaarheid. In deze kadernota betreffen dat o.m..: - renovatie/uitbreiding Samenwerkingschool Eikenwijs - renovatie De Burcht en ’t Veerhuis - investeringen in robotmaaiers en kunstgrasvelden - herinrichting/renovatie/reconstructie diverse wegen

- versterken fietsroute
- vergroening wijken

Blz 13/14 F1 - Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen) – Herinrichting Hommelsedijk

Vraag 27: CDA
Hommelsedijk, hoe verhoudt zich dat met de ontwikkelingen Koffiestraat-Nobisweg, is dat nu handig, als er daar gebouwd gaat worden?

Antwoord:
De herinrichting van de Hommelsedijk wordt uitgevoerd als de bouwactiviteiten aan de Koffiestraat-Nobisweg zijn afgerond.

Blz 13 F1 – Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen) – Herinrichting Hommelsedijk

Vraag 28: D66
Welk deel hiervan is wenselijk en wat is echt noodzakelijk?

Antwoord:
Met de ontwikkeling Hommelseijk-Nobisweg wordt een deel van de Hommelsedijk uitgevoerd als 30 km zone. Het is dan wenselijk om het deel tussen de nieuwe ontwikkeling en de huidige woonkern ook opnieuw in te richten zodat er een uniform straatbeeld ontstaat.

Blz 13 F2 - Groen

Vraag 29 Lokaal
Hier is als kader een bedrag van 1.5 mln opgenomen. Kan hier ook een specificatie worden gegeven wat volgens het uitvoeringsprogramma per onderdeel nodig is?

Antwoord:

Alle bedragen x € 1.000			Exploitatiekosten			
Omschrijving	**Investeringsbedrag**	**Afschrijvingstermijn**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Project vergroening wijken	1.500	25		16	16	16
Project omschakeling ecologisch groenbeheer			50			-50
Ecologisch maaien alle bermen – meerkosten			40			

Ecologisch maaien allen niet-watervoerende sloten - meerkosten			16			
Bestrijding invasieve exoten			40			
Bossen klimaatrobuust en recreatief aantrekkelijk			30			
Vervangen bomen			100	100	100	100
Uitvoeren bewustwordingscampagne groen en klimaat				10		
Totaal			**276**	**126**	**116**	**66**
Cumulatief			**276**	**402**	**518**	**584**

Blz 13/14 F3 - Agrarische begeleiding en stallenaanpak

Vraag 30: CDA
Wat wordt er van deze persoon verwacht? Moet die naar de agrariërs toe, of wordt het een interne procesbegeleider en inzetten op beleid?

Antwoord:
Deze rol van externe projectleider transitie landbouw wordt momenteel ingehuurd. De projectleider voert keukentafelgesprekken met agrarische initiatiefnemers en begeleid hen tot het indienen van een aanvraag (voorheen principeverzoek). De projectleider verbindt de buitenwereld met de interne organisatie en stroomlijnt het transitieproces. De inhuur wordt in 2024 gefinancierd vanuit het incidentele budget ‘regiodeal stallenaanpak’. Deze loopt eind 2024 af. Omdat de transitie landbouw een meerjarig proces zal zijn is dit feitelijk een structurele rol en dient geborgd te worden in de organisatie.

Blz 13/14 F3 - Agrarische begeleiding en stallenaanpak

Vraag 31: D66
Is dit dan geen structurele post? Waarom is hij niet doorlopend mee genomen voor de jaren 2026/ 2027? Is het de verwachting dat het met een jaar is afgerond? En is er genoeg werk voor een fulltime medewerker?

Antwoord:
Het bedrag van € 91.000,- is o.b.v. de presentatie in de kadernota een structureel budget. De inhuur wordt in 2024 gefinancierd vanuit de regiodeal stallenaanpak, deze llopt eind 2024 af. Omdat de transitie landbouw een meerjarig proces zal zijn is dit feitelijk een structurele rol en dient geborgd te worden in de organisatie. De inzet is momenteel 28 uur per week, echter het aantal initiatiefnemers met een transitie wens zal naar verwachting toenemen. Dit heeft te maken met de implementatie van de Brabantse aanpak Landelijk Gebied (BPLG) wat zal leiden tot meer aanpassingen in het buitengebied en vragen vanuit de agrariërs.

Blz 13/14 F4 – Herijking geurverordening

Vraag 32: CDA
Sluiten wij nog steeds aan op de landelijke normen?

Antwoord:
We bereiden in 2024 de herijking van de geurverordening voor. Hiervoor wordt een geuronderzoek uitgevoerd. Als gemeente moeten we minimaal voldoen aan de landelijke normen. Als gemeente kunnen we uitsluitend strengere normen opleggen dan de landelijke normen. De geurverordening zal naar verwachting volgend jaar ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Blz 13/14 F5 – Groen en recreatie Hooge Vorssel

Vraag 33: CDA
Waarom moeten wij eigenaar zijn van deze grond? Wat voegt dit toe? Dit kost extra geld omdat de te ruilen oppervlakten niet overeenkomen, echter wat voegt het toe ten opzichte van de huidige beheer situatie? Nu neemt SBB dat mede voor haar rekening.

Antwoord:
Dan hebben wij als gemeente meer sturing en zeggenschap op hoe de gronden ontwikkeld worden in relatie tot het realiseren van onze ambities.
Bovendien is het Bomenpark (Arboretum) voor SBB een experiment en is het onderhoud minimaal. Dit voor zowel recreatieve paden als ook voor het groen. Daarbij loopt dit experiment op zijn einde en zou SBB deze grond kwijt willen. Aangezien veel inwoners uit onze gemeente hier recreëren, en dit ook past bij onze visie op het gebied, liggen hier meer mogelijkheden als de grond in ons eigen beheer is. Dit samen met eventuele onzekerheden als de grond aan een andere partij verkocht zou worden.

Blz 13/14 F5 – Groen en recreatie Hooge Vorssel

Vraag 34: VVD F5 Hooge Vorssel. Wat is het voordeel van de ruil van gronden? Op dit moment zijn deze gronden, die eigendom zijn van Staatsbosbeheer, toch al in gebruik als “bos- en natuurgebied. Zijn er plannen bekend voor dit gebied waarvoor deze ruil noodzakelijk is?
Antwoord: Op basis van de door de raad vastgestelde gebiedsvisie voor Hooge Vorssel is dit voor-stel tot stand gekomen. Een gezamenlijke uitwerking in een gebiedsplan voor de Hooge Vorssel gaat meer duidelijkheid bieden over dit voorstel van grondruil. Daarbij is het Bomenpark (Arboretum) voor SBB een experiment, wat op zijn einde loopt. Zij voeren dus alleen noodzakelijk onderhoud uit. Na afloop van dit experiment zouden zij deze gronden liever niet meer in bezit hebben. Dit brengt onzekerheid met zich mee, terwijl dit gebied juist voor onze inwoners een belangrijk gebied is, in het groen, om in te bewegen en te ontmoeten..

Blz 13/14 F5 – Groen en recreatie Hooge Vorssel
Vraag 35: D66 Wat is de meerwaarde van zelf eigenaar zijn van de grond ten op zichtte van wanneer staatsbosbeheer eigenaar is?
Antwoord: Dan hebben wij als gemeente meer sturing en zeggenschap op hoe de gronden ontwik-keld worden in relatie tot het realiseren van onze ambities. Deze ambities bestaan onder andere uit verbeteren van de recreatiemogelijkheden. Wij stellen dat het gebied bereikbaar, veilig en toegankelijk is per fiets en te voet. Hierdoor worden bewoners gestimuleerd te bewegen en ontmoeting wordt aangemoedigd. Bovendien is het voor veel inwoners van onze gemeente de plek om het groen op te zoeken. SBB ziet het bomenpark vooral als experiment, wat gedeeltelijk al afgelopen is. Het onderhoud wat zij doen is minimaal en als het experiment helemaal ten einde is, zouden zij ook van de grond af willen.

Blz 13/15 Financiële gevolgen herziening beleid sociaal culturele centra
Vraag 36: D66 Gaat om structurele consequenties. Waarom is de post dan niet mee genomen voor 2026/2027/2028?

Antwoord:
Op blz. 13 onder F6 hebben we nog rekening gehouden met een structurele kostenpost van € 117.000,-. O.b.v. onderstaand raadsbesluit zullen we dit nog aanpassen in de uitwerking van de begroting 2025-2028.

In het raadsvoorstel behorend bij de nieuwe Notitie Beleidsuitgangspunten Sociaal Culturele Centra is opgenomen:
Advies:

1. De gemeenteraad voor te stellen het beleid zoals vastgelegd in de notitie beleidsuitgangspunten Sociaal Culturele Centra Bernheze vast te stellen;

De financiële consequenties voortkomend uit scenario 2 ‘Dekking van de onderhoudskosten in het jaar waarin de werkzaamheden zijn opgenomen in de planning, ten laste van de reserve nader te bestemmen.’ in de notitie beleidsuitgangspunten Sociaal Culturele Centra mee te nemen in de integrale afweging bij de kadernota/meerjarenbegroting 2025-2028. De dekking van de onderhoudskosten uit de reserve nog nader te bestemmen leidt tot een voordeel van € 99.000,-.

Blz 13/15	**F7 – Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (spreidingswet)**
Vraag 37 CDA € 96.000,- voor een halve fte?	
Antwoord: Dit betreft € 50.000 voor uitbreiding uitvoering Vluchtelingenwerk en uitbreiding van 0,5 fte aan formatie ad € 45.500.	

Blz 13/15	**F7 – Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (spreidingswet)**
Vraag 38: VVD Spreidingswet vergt meer capaciteit? Alle kosten t.a.v. opvang van vluchtelingen worden toch gedekt door de overheid? Waarom is hier dan sprake van verhoging?	
Antwoord: De kosten voor de opvang van asielopvang worden betaald door het rijk. Echter, het is (nog) niet bekend of deze bijdrage toereikend zal zijn voor de opvang en ondersteuning van vluchtelingen/asielzoekers. Om voorbereid te zijn op de opvang stellen we daarom uitbreiding van formatie en uitbreiding van de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk voor. Maatschappelijke begeleiding omvat het wegwijs maken van vluchtelingen in onze samenleving.	

Blz 13/15	**F7 – Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (spreidingswet)**
Vraag 39: D66 Gaat om structurele consequenties. Waarom is de post dan niet mee genomen voor 2026/2027/2028?	
Antwoord: Dit betreffen structurele consequenties. De tabel moet als volgt worden gelezen:	

Kn exploitatie per jaarschijf	96			
Cumulatief	96	96	96	96

Blz 13/15	**F8 - Projectleider t.b.v. weerbare kernen**
Vraag 40: CDA Geeft de inwoners enquête hiertoe aanleiding?	

Antwoord:
Uit de enquête buitengebied blijkt dat er een behoefte is vanuit onze inwoners van het buitengebied. Dit geldt ook naar alle waarschijnlijkheid voor de kernen binnen onze gemeente. We willen de melding bereidheid, de verbinding en het vertrouwen in de overheid verbeteren. Dit project is een vervolg van het project weerbaar buitengebied en hiermee willen we het lopende project borgen.

Zie pagina 41 van het onderzoek leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied van Bernheze.

Blz 13/15	**F8 - Projectleider t.b.v. weerbare kernen**

Vraag 41: VVD
Wat zijn de werkzaamheden van een projectleider “weerbare kernen”? Is dit een fulltime functie? Is gekeken naar samenwerking in de regio? Waarom niet een extra BOA inzetten die tevens projectleider is?

Antwoord:
De werkzaamheden zijn een verder door ontwikkelen van het project buitengebied en dit te vertalen richting de het project weerbare kernen. Er dient voor dit project nog een plan van aanpak te worden gemaakt.
Er zal in drie jaar tijd veel tijd en energie ingezet moeten worden om samen met het netwerk ook in de kernen het project uit te rollen, tot een succes te maken en te borgen.
Gezien het feit dat het over een projectmatige aanpak gaat behoort dit niet tot de functie van een BOA. Zij zullen ingezet worden in de uitvoering en de vertaling van het project binnen onze gemeente.

Blz 14/15	**F9 - Formatie t.b.v. uitvoering geven aan Wet Bibob**

Vraag 42: CDA
Bibob beleid al vastgesteld?

Antwoord:
Het Bibob-beleid is op 2 april 2024 door het college vastgesteld.

Blz 14/15	**F9 - Formatie t.b.v. uitvoering geven aan Wet Bibob**

Vraag 43: D66
Structureel, waarom niet doorlopend opgenomen voor 2026/2027/2028?

Antwoord:
Dit betreffen structurele consequenties.
De tabel moet als volgt worden gelezen:

Kn exploitatie per jaarschijf	46			
Cumulatief	46	46	46	46

Blz 14/15 F9 - Formatie t.b.v. uitvoering geven aan Wet Bibob

Vraag 44: Lokaal
Kan je dit ook inhuren? Dus per dossier betalen? Is dat wellicht niet goedkoper?

Antwoord:
De Bibob-coördinator vervult een belangrijke rol voor de toepassing/implementatie van de Wet Bibob binnen de gemeente. Daarnaast is de Bibob-coördinator een vraagbaak voor de organisatie en heeft zich op integriteitskwesties. Dit is niet mogelijk als er alleen wordt gehuurd voor de toetsing van dossiers

Blz 14/16 F11 - Overige

Vraag 45: CDA
We zien graag een nadere uitsplitsing van de bedragen op deze post om eventueel begrotingskeuzes te maken.

Antwoord:

Bedragen x € 1.000	**Jaar**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Thuisbezorgen reisdocumenten	2025	30			
Verhoging inzet Basisteam programmaleider Ondermijning	2025	15	14		
Budget om prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 te kunnen implementeren	2025-2027	8			-8
Uit stelpost meicirculaire	2025	-8	8		
Opstellen beheerplan openbare verlichting	2025	21	-21		
Uit stelpost meicirculaire	2025	-21	21		
Woonvisie	2026		30	-30	
Woningmarktmonitor	2025	4			
RNOB startup/scale-up ecosysteem	2025	10	10	10	
Schone Lucht akkoord	2025	5			
Water & Riolering – werkvoorbereiding en	2025	46			

beleidsuitvoering – uitbreiding 0,5 fte Uit voorziening riolering	2025	-46			
Werkbudget Breed maatschappelijk beleid	2025	10			
Correctie bovenmatige indexering professionele instellingen	2025	54			
Moluks cultureel erfgoed – subsidie	2025	5			
Uitstel stelselwijzigingen lokale omroep DTV Uit stelpost meicirculaire	2025 2025	25 -25	-25 25		
Subsidie Stg Rechtswinkel Bernheze	2025	4			
Kosten exploitatie per jaarschijf		**137**	**62**	**-20**	**-8**
Cumulatief		**137**	**199**	**179**	**171**

Blz 14/16 F11 - Overige

Vraag 46: D66

Wat hiervan is noodzakelijk en wat is wenselijk? Het thuisbezorgen van reisdocumenten, waarom doen we dat en voor wie?

Antwoord:

In 2018 heeft de raad besloten het thuisbezorgen van reisdocumenten te faciliteren. Dit past in ons dienstverleningsconcept. Alle inwoners van onze gemeente kunnen hiervan gebruik maken.

Blz 14/16 F11 - Overige

Vraag 47: Lokaal

Zijn dit structurele kosten?? Volgens mij kan dit ook voor 1 jaar ingehuurd worden. En wellicht valt het dan onder incidentele kosten, dus reserves.

Antwoord:

Zie antwoord 46.

Het betreffen zowel structurele kosten als incidentele kosten. Indien volgens het Besluit begroting en verantwoording kosten ten laste kunnen worden gebracht van reserves of andere incidentele dekkingsmiddelen, dan is hier al rekening mee gehouden in de kadernota.

Blz 17 Lokale lastenontwikkeling

Vraag 48: VVD

Hoe verhoudt de verhoging van de OZB zich met de ons omliggende gemeenten?

Antwoord: Wij hebben op dit moment geen beeld van de uitgangspunten van de ons omliggende gemeenten voor 2025 voor wat betreft stijgingen op de OZB.

Blz 17 Lokale lastenontwikkeling
Vraag 49: PB De 7 euro vanwege de luiers en incontinentiemateriaal is dat per maand, per jaar, per inwoner, per huishouden? En waar zie je die 7 euro in het staatje terug?
Antwoord: Dit is per jaar per huishouden en komt terug in de lastendruk woningen 2025 Eigenaar/ Eigenaar en gebruiker.

Blz Breed maatschappelijk beleid
Vraag 50: PB Het college heeft een uitvoeringsplan voor het Breed Maatschappelijk Beleid vastgesteld. Dat wordt vooral betaald uit de SPUK GALA/IZA middelen. Maar voor nieuwe activiteiten zou mogelijk gebruik gemaakt gaan worden van de reserve Transities. We lezen daar in deze kadernota niets over terug. Op zich al vreemd. Maar het roept ook de vraag op of we er dan van uit mogen gaan dat het uitvoeringsprogramma BMB geheel uit de SPUK GALA/IZA middelen uitgevoerd kan worden?
Antwoord: Het Breed Maatschappelijk Beleid (BMB) 2023-2028 met de uitvoeringsprogramma's wordt bekostigd uit het totaal van beschikbare financiële middelen voor het sociaal domein. Het BMB omvat immers alle beleidsterreinen in het sociaal domein. Omdat het integraal beleid is, gaan we de middelen in deze beleidsperiode meer in samenhang en effectiever inzetten. Onderdeel van het totaalbudget zijn de SPUK GALA middelen. De IZA middelen worden vooral regionaal ingezet. Voor eventueel nieuwe activiteiten kunnen we incidenteel gebruik maken van de reserve Transities. Dit is niet genoemd omdat we hier nog geen voorstellen voor hebben.

Raadsvoorstel Ombuigingen

Vraag 51: CDA

- de VNG lijkt heel goed in beeld te hebben op welke vlakken ombuigingen mogelijk zijn en er is al een adviesrapport van een taskforce. Waarom moet een externe begeleider dan nog ingeschakeld worden? De inhoud voor de ombuigingen moet toch vanuit de gemeentelijke organisatie komen, dus zo'n begeleider is er dan alleen voor het proces? Is dit geen regulier werk voor financiën?
- indien externe begeleiding nodig is, is het dan een optie om dit traject met meerdere gemeenten samen op te pakken om zo de kosten van externe begeleiding te spreiden? De problematiek en mogelijkheden tot ombuigingen zijn waarschijnlijk vergelijkbaar.

Antwoord:

- De taskforce waar u aan refereert baseert zich op een advies van BMC. In dat advies is (door de geïnterviewden) aangegeven, dat het maken van een verdeling over de domeinen niet goed mogelijk is. Dit omdat in de politieke werkelijkheid het maken van keuzes is voorbehouden aan de gemeenteraad. Op aangeven van de geïnterviewden is opgetekend, dat vermoedelijk gekeken zal worden naar de huidige omvang van elk domein: op macro niveau 10% veiligheid, 40% fysiek domein, 50% sociaal domein.
  Het maken van een inventarisatie van de mogelijke ombuigingen, het bepalen van de effecten daarvan en op basis daarvan maken van een keuze is dus een keuze van de individuele gemeenten, mede op basis van beleidskeuzes die die gemeente eerder heeft gemaakt. Gelet op de aard (inhoud en proces) en context vinden wij externe ondersteuning noodzakelijk. Uiteraard zal de eigen organisatie zelf een bijdrage moeten leveren.
- Elke gemeente heeft zelf keuzes te maken afhankelijk van de beleidskeuzes die eerder zijn gemaakt. Dit maakt, dat in dit proces niet gezamenlijk opgetrokken kan worden. Bovendien speelt mee, dat niet alle gemeenten de urgentie voelen om op eenzelfde moment te starten met een ombuigingsoperatie en ook niet alle gemeenten voelen de urgentie om zich extern te laten ondersteunen.

Blz 3 Inleiding - Ombuigingen

Vraag 52: PB

Bij de inleiding wordt aangegeven dat er een apart raadsvoorstel komt voor mogelijke ombuigingen om de te verwachten tekorten op te vangen. Daar wordt een externe voor ingevlogen en, naar ik aanneem, een apart proces voor ingericht. Wij zouden graag willen weten hoe dit proces vorm gaat krijgen, hoe dit zich verhoudt tot de Kadernota en de Programmabegroting en op welke manier de raad in stelling wordt gebracht om hier in mee te denken;

Antwoord:
De exacte vorm van het proces kunnen we op dit moment nog niet aangeven. We hebben drie partijen gevraagd om een plan van aanpak op te stellen voor hoe dit proces aan te vliegen. Het proces richt zich op het sluitend kunnen aanbieden van de meerjarenbegroting 2026 – 2028. De opdracht moet zijn afgerond voor 31 december 2024, zodat we de uitkomsten mee kunnen nemen in de Kadernota 2026-2029.
In het plan van aanpak is aangegeven, dat de drie partijen rekening moeten houden met het bespreken van de uitkomsten met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad. En in het raadsvoorstel vragen wij de gemeenteraad om aan te geven hoe u zelf idealiter u de bespreking met uw raad ziet. De besluitvorming is uiteraard ultiem aan uw raad bij het vaststellen van de begroting 2026 (en latere jaren).